

RÅDETS BESLUTNING

af 30. september 2002

om vedtagelse af et særprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration:
»Strukturering af det europæiske forskningsrum« (2002-2006)

(2002/835/EF)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 166,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ⁽²⁾,under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I henhold til traktatens artikel 166, stk. 3, iværksættes Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1513/2002/EF om Det Europæiske Fællesskabs sjette ramme-program for forskning, teknologisk udvikling og demonstration som bidrag til realiseringen af det europæiske forskningsrum og til innovation (2002-2006) ⁽⁴⁾ (i det følgende benævnt »rammeprogrammet«) ved hjælp af særprogrammer, hvori angives de nærmere bestemmelser for deres gennemførelse, deres varighed og de midler, der skønnes nødvendige.
- (2) Rammeprogrammet er struktureret omkring tre aktivitetsblokke: »koncentration og integration af EF's forskningsindsats«, »strukturering af det europæiske forskningsrum« og »styrkelse af grundlaget for det europæiske forskningsrum«; den anden af disse blokke gennemføres ved dette særprogram.
- (3) De deltagelsesregler for virksomheder, forskningscentre og universiteter og regler for formidling af forskningsresultater gældende for rammeprogrammet (i det følgende benævnt »regler for deltagelse og formidling«) bør også gælde for dette program.
- (4) Lande, der har indgået de nødvendige aftaler, kan deltage i programmet, jf. traktatens artikel 170; på projektplan og på grundlag af princippet om gensidig fordel kan også enheder fra tredjelande samt internationale organisationer for videnskabeligt samarbejde deltage.
- (5) Ved gennemførelsen af dette program bør der lægges vægt på små og mellemstore virksomheders behov og på at tilskynde dem til at deltage.
- (6) Ved gennemførelsen af forskningsaktiviteter under dette program bør grundlæggende etiske principper overholdes, herunder dem, der ligger til grund for Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.
- (7) I forlængelse af Kommissionens meddelelse »Kvinder og videnskab«, samt Rådets resolution af 20. maj 1999 om kvinder og videnskab ⁽⁵⁾ og Europa-Parlamentets beslutning af 3. februar 2000 herom, er en handlingsplan under gennemførelse med det formål at give plads til, at kvinder kan spille en større rolle inden for videnskab og forskning i Europa, og yderligere tiltag på området er påkrævet.
- (8) Deltagelse i aktiviteterne under dette program vil blive fremmet gennem offentliggørelse af de fornødne oplysninger om indhold, vilkår og procedurer; oplysningerne vil blive stillet til rådighed for potentielle deltagere, også fra de associerede kandidatlande og andre associerede lande, i god tid og i en grundigt gennearbejdet form. Der vil blive gennemført specifikke aktiviteter til støtte for deltagelse af forskere og institutioner fra udviklingslande, Middelhavslande, herunder det vestlige Balkan, samt Rusland og de nye uafhængige stater (NIS).
- (9) Programmet bør gennemføres på en fleksibel, effektiv og gennemsigtig måde, så relevante interesser især inden for forskerverdenen, erhvervslivet, blandt brugerne og i det politiske liv tilgodeses. Forskningsindsatsen under dette program bør i givet fald tilpasses fællesskabspolitikernes behov og den videnskabelige og teknologiske udvikling.
- (10) Deltagelsen af regionerne i den yderste periferi i Fællesskabets FTU-aktion bør lettes ved hjælp af passende mekanismer, der er tilpasset deres særlige forhold.

⁽¹⁾ EFT C 181 E af 30.7.2002, s. 72.⁽²⁾ Udtalelse afgivet den 12.6.2002 (endnu ikke offentliggjort i EFT).⁽³⁾ EFT C 221 af 17.9.2002, s. 97.⁽⁴⁾ EFT L 232 af 29.8.2002, s. 1.⁽⁵⁾ EFT C 201 af 16.7.1999, s. 1.

- (11) De nødvendige gennemførelsesbestemmelser til denne beslutning bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen ⁽¹⁾.
- (12) I betragtning af programmets betydning for oprettelsen af det europæiske forskningsrum bør Kommissionen i tide sørge for, at der på grundlag af omfattende oplysninger om gennemførelsen foretages en uafhængig evaluering af de tiltag, der gennemføres på de områder, som programmet dækker, i åbenhed over for alle relevante aktører.
- (13) Udvalget for Videnskabelig og Teknisk Forskning (Crest) er blevet hørt om programmets videnskabelige og teknologiske indhold —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

1. I overensstemmelse med afgørelse nr. 1513/2002/EF (i det følgende benævnt »rammeprogrammet«) vedtages der for perioden fra den 30. september 2002 til den 31. december 2006 et særprogram om »Strukturering af det europæiske forskningsrum« (i det følgende benævnt »særprogrammet«).
2. Særprogrammets mål og videnskabelige og teknologiske prioriteringer er anført i bilag I.

Artikel 2

I overensstemmelse med bilag II til rammeprogrammet skønnes bevillingsbehovet til gennemførelse af særprogrammet at være 2 605 mio. EUR, hvoraf højst 6,0 % skal anvendes til Kommissionens administrative udgifter. Bilag II indeholder en vejledende fordeling af beløbet.

Artikel 3

Alle forskningsaktiviteter, der iværksættes under det sjette rammeprogram, skal gennemføres under overholdelse af grundlæggende etiske principper.

Artikel 4

1. De nærmere bestemmelser om Fællesskabets finansielle deltagelse i særprogrammet er de bestemmelser, der er omhandlet i artikel 2, stk. 2, i rammeprogrammet.

2. Særprogrammet gennemføres ved hjælp af de instrumenter, der er fastsat i bilag I og III til rammeprogrammet og beskrevet i bilag III til denne beslutning.

3. Reglerne for deltagelse og formidling finder anvendelse på særprogrammet.

Artikel 5

1. Kommissionen udarbejder et arbejdsprogram til gennemførelse af særprogrammet med en mere detaljeret beskrivelse af målene og de videnskabelige og teknologiske prioriteringer, der er fastsat i bilag I, samt tidsplanen for gennemførelsen.

2. I arbejdsprogrammet tages der hensyn til relevante forskningstiltag, som medlemsstaterne, associerede stater, europæiske og internationale organisationer gennemfører. Det ajourføres i givet fald.

Artikel 6

1. Kommissionen er ansvarlig for gennemførelsen af særprogrammet.

2. Den i artikel 7, stk. 2, fastsatte procedure finder anvendelse i forbindelse med vedtagelsen af følgende foranstaltninger:

- udarbejdelse og ajourføring af det arbejdsprogram, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, herunder fastlæggelse af, hvilke instrumenter der først og fremmest skal tages i brug, og eventuelle senere ændringer i deres anvendelse samt indholdet af indkaldelser af forslag og de kriterier, der vil blive anvendt for evaluering og udvælgelse
- godkendelse af finansieringen af FTU-initiativer, hvis det skønnede beløb for Fællesskabets bidrag er lig med eller større end 0,6 mio. EUR
- udarbejdelse af mandatet for den eksterne evaluering, som er omhandlet i artikel 6, stk. 2, i rammeprogrammet
- eventuelle justeringer af den vejledende fordeling af beløbet, der er anført i bilag II.

Artikel 7

1. Kommissionen bistås af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 4 og 7 i afgørelse 1999/468/EF.

Det tidsrum, der nævnes i artikel 4, stk. 3, i afgørelse 1999/468/EF, fastsættes til to måneder.

⁽¹⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

3. Udvalget fastsætter selv sin forretningsorden.

Artikel 9

Artikel 8

1. I overensstemmelse med artikel 4 i rammeprogrammet offentliggør Kommissionen med jævne mellemrum en rapport om, hvor langt gennemførelsen af særprogrammet er nået, rapporten skal også indeholde oplysninger om finansieringsforhold.

2. Kommissionen sørger for, at der gennemføres en uafhængig overvågning og evaluering af aktiviteterne på de områder, som særprogrammet omfatter, jf. rammeprogrammets artikel 6.

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 30. september 2002.

På Rådets vegne

B. BENDTSEN

Formand

BILAG I

VIDENSKABELIGE OG TEKNOLOGISKE MÅL OG HOVEDLINJER FOR AKTIONERNE

1. Indledning

Formålet med dette program er at rette op på en række centrale strukturelle svagheder, der kommer til udtryk inden for alle områder af europæisk forskning, og som efter al sandsynlighed vil få stadig større betydning for EU's evne til at opfylde borgernes behov, efterhånden som økonomierne og samfundene i højere grad bliver videnbaserede. Programmet skal:

- styrke tilbøjeligheden på alle niveauer til at omsætte forskning til nyttige og forretningsmæssigt værdifulde innovationer
- fremme udviklingen af menneskelige ressourcer, som er råmaterialet for opbygning af forskningskapacitet, samt forskernes — og deres videns og ekspertises — mobilitet mellem de europæiske lande og til Europa udefra
- stimulere udvikling og modernisering af forskningsinfrastruktur af højeste kvalitet på et mere rationelt og omkostningseffektivt grundlag samt lette adgangen til de tilknyttede ressourcer for forskere over hele Europa, der kan have nytte af dem
- udvikle mulighederne for en mere konstruktiv og effektiv samtale og debat mellem forskningsverdenen og borgerne i almindelighed med henblik på at give hele samfundet mulighed for at udøve en mere velfunderet og konstruktiv indflydelse på den fremtidige udvikling og styring af videnskab, teknologi og innovation.

I kraft af deres karakter og værktøjerne til deres gennemførelse kan aktiviteterne under dette program finde sted på alle forskningens og teknologiudviklingens områder. De har specifikke formål, som adskiller dem fra og gør dem komplementære i forhold til aktiviteter inden for andre dele af rammeprogrammet, herunder ikke mindst særprogrammet for »integration og styrkelse af det europæiske forskningsrum« under de udvalgte forskningstemaer, der fastlægges for EU-forskningen inden for dette program, og man vil bestræbe sig på at sikre sammenhængen i forhold til disse komplementære aktiviteter⁽¹⁾.

Dette komplementære forhold vil blive afspejlet i:

- bedre betingelser for udvikling af menneskelige ressourcer og videnoverførsel som følge af gennemførelsen af aktiviteterne under dette program, hvilket bl.a. vil gælde for de udvalgte forskningstemaer, samt bredt dækkende forskningsinfrastruktur-tjenester, herunder infrastruktur-tjenester på tværs af forskellige forskningstemaer
- passende anvendelse af sammenhængende metoder og værktøjer med henblik på at fremme innovation gennem forskning samt bedre tilpasning af forskningen i forhold til samfundets ønsker og behov, mere sammenhængende rammer for gennemførelse af aktiviteter vedrørende menneskelige ressourcer, infrastrukturstøtte og sikring af etisk forsvarlig udførelse af forskning, hvilket bl.a. kan gennemføres i forbindelse med integrerede projekter og ekspertisenetværk.

Kandidatlandene vil blive tilskyndet til at deltage i programmet.

Ved gennemførelsen af dette program og i de forskningsaktiviteter, det kommer til at omfatte, skal grundlæggende etiske principper overholdes. De omfatter de principper, der ligger til grund for Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder: beskyttelse af menneskelig værdighed, menneskelig, personoplysninger og privatlivets fred samt dyre- og miljøbeskyttelse i overensstemmelse med EF-retten og relevante internationale konventioner og adfærdskodekser som f.eks. Helsingfors-erklæringen i dens seneste udgave, Europarådets konvention om menneskerettigheder og biomedicin undertegnet i Oviedo den 4. april 1997 og tillægsprotokollen om forbud mod kloning af mennesker undertegnet i Paris den 12. januar 1998, FN's konvention om børns rettigheder, den universelle erklæring om det menneskelige genom og menneskerettighederne, som UNESCO har vedtaget, samt de relevante resolutioner fra Verdenssundhedsorganisationen (WHO).

⁽¹⁾ Med henblik på at lette en sådan sammenhængende gennemførelse af programmet vil Kommissionen for hvert møde i programudvalget som fastlagt på dagsordenen i overensstemmelse med de fastlagte retningslinjer refundere udgifterne til én repræsentant pr. medlemsstat samt én ekspert/rådgiver pr. medlemsstat for de dagsordenspunkter, hvor en medlemsstat har brug for særlig ekspertise.

Der vil desuden blive taget hensyn til udtalelser fra Gruppen af Rådgivere vedrørende Etik inden for Bioteknologi (1991-1997) og fra Den Europæiske Gruppe vedrørende Etik inden for Naturvidenskab og Ny Teknologi (1998 og fremefter).

Deltagerne i forskningsprojekter skal overholde gældende love og regler i de lande, hvor forskningen udføres. Hvor det er relevant, skal deltagerne i forskningsprojekter ansøge de relevante etiske råd om godkendelse, inden de påbegynder FTU-aktiviteterne. Der vil blive foretaget en systematisk etisk gennemgang af forslag, der vedrører følsomme spørgsmål. I særlige tilfælde kan en etisk gennemgang foretages, mens et projekt gennemføres.

Til følgende forskningsområder ydes der ikke støtte under dette rammeprogram:

- forskning i reproduktiv kloning af mennesker
- forskning, der sigter mod at ændre menneskers arvemasse på en måde, der gør ændringerne arvelige⁽¹⁾
- forskning, der sigter mod at skabe menneskelige embryoner alene til forskningsformål eller for at fremskaffe stamceller, herunder ved kerneoverførsel mellem kropsceller.

I overensstemmelse med Amsterdam-protokollen om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd skal dyreforsøg erstattes med alternative forsøgsmetoder i alle tilfælde, hvor det er muligt. Dyrs lidelse skal undgås eller holdes på et minimum. Dette gælder (jf. direktiv 86/609/EØF⁽²⁾) især for dyreforsøg med arter, der er nært beslægtede med mennesker. Ændring af dyrs arvemasse og kloning af dyr kommer kun i betragtning, hvis formålene er etisk velbegrundede, vilkårene sikrer dyrevelfærd, og principperne om biologisk mangfoldighed overholdes.

2. **Forskning og innovation**

Mål

Det overordnede mål er at forbedre Europas innovationsresultater mærkbart på kort, mellemlang og lang sigt ved at tilskynde til en bedre integration mellem forskning og udvikling og ved at arbejde hen imod mere sammenhængende og innovationsvenlige politiske og reguleringsmæssige forhold over hele Den Europæiske Union.

Med dette mål for øje og i overensstemmelse med målsætningerne i Kommissionens meddelelse »Innovation i en videnbaseret økonomi« vil der på en række specifikke områder blive gennemført aktiviteter, der er indbyrdes komplementære og støtter hinanden og står i et tilsvarende vekselvirkningsforhold til aktiviteterne under overskriften »Styrkelse af grundlaget for det europæiske forskningsrum«. De vil være fokuseret på at forbedre de involverede aktørers — forskeres, industrifolks, investorers, offentlige myndigheders på europæisk, nationalt og regionalt plan, samt andres — viden, forståelse og kapacitet ved at tilskynde til et mere intensivt og frugtbart samspil mellem disse og ved at fremme formidlingen af strategiske oplysninger og tjenester samt udvikle nye metodikker og værktøjer med henblik på at bistå dem i deres forskellige bestræbelser. Et af de overordnede principper for alle disse foranstaltninger er, at innovation ikke kan adskilles fra forskning; de har til formål at styrke sammenhængen mellem forskning og innovation, først i forskningsaktiviteternes idefase og derpå i hele gennemførelsesperioden.

For at styrke disse aktiviteter strukturerende effekt i Europa vil de, hvor det er hensigtsmæssigt, blive udført i samarbejde med andre fora eller organisationer på regionalt, nationalt eller europæisk plan, f.eks. Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og Den Europæiske Investeringsfond (EIF) i forbindelse med »Innovation 2000«-initiativet, og i samordning med strukturfondenes foranstaltninger på området.

⁽¹⁾ Der kan ydes tilskud til forskning i behandling af kønscitlkræft.

⁽²⁾ EFT L 358 af 18.12.1986, s. 1.

På t æ n k t e i n d s a t s o m r å d e r

a) *Sammenknytning af aktører og brugere i netværk og tilskyndelse til samspil mellem dem*

Innovationssystemernes effektivitet afhænger af intensiteten af samspillet og udvekslingerne mellem de berørte aktører. De europæiske netværk, der deltager i denne aktivitet, vil blandt andet have som målsætning at tilskynde til samarbejde mellem forskning og erhvervsliv og mellem erhvervsliv og finansieringskilder. Aktiviteterne vil omfatte tilskyndelse til og validering af lokale og regionale initiativer for at fremme: oprettelse og udvikling af innovative virksomheder, inddragelse af brugere i innovationsprocessen, udveksling af god praksis og gennemførelse af tværnationalt samarbejde mellem universiteter, inkubatorer, risikovillig kapital osv., samt optimering af praksis med hensyn til kommunikation, uddannelse, overførsel og udveksling af viden mellem universiteter, virksomheder og finanssektoren.

b) *Tilskyndelse til tværregionalt samarbejde*

Det regionale niveau er mest velegnet til indførelse af innovationsstrategier og -programmer, der inddrager de vigtigste lokale aktører. Formålet med denne aktivitet, der skal gennemføres i nær tilknytning til aktiviteterne inden for regionalpolitikken og strukturfondene, bliver at:

- fremme udveksling af oplysninger om specifikke innovationsrelaterede emner
- lette overførsel af god praksis og indføre innovationsstrategier i regionerne i de lande, der skal med i EU, samt
- tilskynde til gennemførelse af ordninger eller foranstaltninger på regionalt og tværregionalt plan, der har vist sig at være vellykkede på europæisk plan.

c) *Forsøg med nye værktøjer og fremgangsmåder*

Formålet med disse aktiviteter er at eksperimentere med nye innovationsbegreber og -metoder, der navnlig omhandler kritiske punkter i innovationsprocessen. De omfatter:

- forsøg på europæisk plan med nye koncepter, der anvendes til at fremme innovation og oprettelse af innovative virksomheder i national eller regional sammenhæng
- analyse af potentialet i at reproducere og/eller udnytte metoder, værktøjer eller resultater, der har stået deres prøve, i en ny sammenhæng, samt
- indførelse af integrerede platforme, der giver mulighed for at bidrage med og formidle viden og knowhow om sociotekniske innovationsprocesser.

d) *Oprettelse og konsolidering af tjenester*

Oprettelsen af det europæiske forskningsrum og den gradvise integration af innovationssystemer i Europa nødvendiggør et udbud af information og tjenester, der bryder med den eksisterende opsplitning på lande. Aktiviteterne vil vedrøre:

- forsknings- og innovationsinformationstjenesten CORDIS, som vil blive suppleret med andre medier med henblik på at nå ud til de forskellige målgrupper
- nettet af innovationsformidlingscentre, hvis geografiske dækning løbende vil blive udvidet, og som vil få stillet instrumenter til rådighed med henblik på at tilskynde til tværnational overførsel af viden og teknologier, samt
- informations- og støttetjenester på områder som intellektuel eller industriel ejendomsret og adgang til finansiering af innovation.

e) *Intensiveret markeds- og teknologiovervågning*

I den videnbaserede økonomi er markeds- og teknologiovervågning et vigtigt moment i konkurrencedygtige forsknings- og innovationsstrategier. De aktiviteter, der skal gennemføres, vil være centreret om innovationsaktørerne: små og mellemstore virksomheder, forsker-iværksættere og investorer. De vil hovedsagelig omfatte mellemmand, der arbejder sammen med/for disse aktører samt organisationer med ekspertise inden for markeds- og teknologiovervågning. De vil være koncentreret om specifikke videnskabelige og teknologiske temaer eller erhvervssektorer og kan omfatte:

- fremme af innovation i små og mellemstore virksomheder, navnlig gennem aktiviteter rettet mod at lette disses deltagelse i Fællesskabets forskningsprogrammer
- støtte til aktiviteter vedrørende indsamling, analyse og formidling af information om videnskabelige og teknologiske udviklingstendenser, applikationer og markeder, som interessenterne kan have gavn af, samt
- identifikation og formidling af bedste praksis hvad angår markeds- og teknologiovervågning.

f) *Analyse og evaluering af innovation i Fællesskabets forskningsprojekter*

Forsknings- og innovationsaktiviteter, der gennemføres i forbindelse med fællesskabsprojekterne, navnlig inden for ekspertisenetværkene og de integrerede projekter, udgør en rig kilde til oplysninger om, hvad det er der hindrer innovation, og hvad der bør gøres for at overvinde hindringerne. En efterfølgende analyse af disse former for praksis vil omfatte:

- indsamling og analyse af oplysninger om de foranstaltninger, der er truffet for at fremme innovation inden for fællesskabsprojekter, om de hindringer, man er stødt på, og om de foranstaltninger, der er nødvendige for at fjerne dem
- sammenligning af erfaringer fra fællesskabsprojekter og erfaringer fra andre, nationale eller mellemstatslige, programmer og validering af de indsamlede oplysninger, samt
- aktiv formidling af disse oplysninger til virksomheder og andre deltagere i opbygningen og udnyttelsen af denne viden.

3. **Menneskelige ressourcer og mobilitet**

Det moderne videnbaserede samfund er meget afhængigt af evnen til at frembringe, overføre og anvende viden. Dette kræver mobilisering af kognitive ressourcer, begyndende med forskersamfundet. Det overordnede strategiske mål med aktiviteten »Menneskelige ressourcer og mobilitet« er at skabe et solidt grundlag for udvikling af rigelige og dynamiske menneskelige ressourcer i verdensklasse inden for det europæiske forskningssystem under hensyntagen til forskningens iboende internationale dimension.

Forskermobiliteten vil blive fremmet for at sikre en vellykket realisering af det europæiske forskningsrum. Til den ende vil der blive iværksat et sammenhængende sæt af tiltag, som i det store og hele bygger på finansiering af strukturerede mobilitetsordninger for forskere. Tiltagene tilrettelægges hovedsagelig med henblik på at udvikle og overføre forskningskompetence, at konsolidere og udvide forskernes karrieremuligheder og at fremme høj kvalitet i europæisk forskning. De vil alle få en betegnelse, der indeholder det bredt anerkendte Marie Curie-navn.

Aktiviteten vil være åben for alle områder af videnskabelig og teknologisk forskning, der bidrager til Fællesskabets FTU-mål. Men evnen til at reagere på udviklingen i Europas behov på dette område forudsætter, at prioriteringerne fortsat kan justeres, f.eks. med hensyn til videnskabelige discipliner, deltagende regioner, typer af forskningsorganisationer og potentialet i de relevante forskergrupper, herunder særlig kvinder og yngre forskere; denne justeringsmulighed vil derfor blive fastholdt, og der vil blive taget hensyn til foranstaltninger, hvis formål er at skabe synergivirkninger mellem de videregående uddannelser i Europa.

Der vil blive lagt vægt på:

- kvinders deltagelse i alle tiltag og foranstaltninger, der er egnede til at fremme større ligevægt mellem mænd og kvinder inden for forskning
- personlige omstændigheder i forbindelse med mobilitet, navnlig hvad angår familie, karrieremuligheder og sprog, samt
- udvikling af forskningsaktiviteter i mindre gunstigt stillede regioner i EU og associerede kandidatlande samt behovet for et stærkere og mere effektivt samarbejde mellem forskningsdiscipliner og mellem universiteter og erhvervsliv, herunder små og mellemstore virksomheder.

For yderligere at styrke det menneskelige potentiale inden for europæisk forskning vil denne aktivitet være beregnet på at tiltrække de bedste og mest lovende forskere fra tredjelande⁽¹⁾, fremme europæiske forskeres uddannelse i udlandet og tilskynde europæiske forskere, der arbejder uden for Europa, til at vende tilbage.

Planlagte indsatsområder

Der vil blive gennemført fire hovedtyper af tiltag.

a) *Værtsinitierede tiltag*

Denne første type er beregnet på at yde støtte til forskningsnetværk, forskningsorganisationer og virksomheder (herunder især små og mellemstore virksomheder), der stiller strukturerede, overordnede ordninger for tværnational forskeruddannelse og forskermobilitet og for udvikling og overførsel af forskningskompetence til rådighed, blandt andet inden for forskningsforvaltning og forskningsetik. Det er hensigten, at tiltagene skal have en kraftig strukturerende virkning på det europæiske forskningssystem, navnlig ved at tilskynde yngre forskere til at fortsætte i en forskningskarriere.

Uddannelseselementerne i denne tiltagstype vil sigte mod forskere, der befinder sig i de tidlige faser (typisk de første fire år) af deres forskningskarriere, f.eks. forskere, der arbejder på en ph.d.-afhandling, mens overførsel af kompetence og viden vedrører mere erfarne forskere. Disse tiltag skal også fremme mobiliteten mellem forskellige sektorer.

- Marie Curie-forskeruddannelsesnet — Disse net giver internationalt anerkendte forskerhold samarbejds muligheder inden for rammerne af et veldefineret forskningssamarbejde med henblik på at formulere og gennemføre et struktureret uddannelsesprogram for forskere inden for et bestemt forskningsområde. De vil udgøre en sammenhængende, men fleksibel ramme om faglig uddannelse og udvikling for forskere, navnlig i de tidlige faser af deres forskningskarriere. De har desuden til formål at skabe en kritisk masse af kvalificerede forskere, navnlig på områder, der er højt specialiserede og/eller fragmenterede, og at bidrage til at overvinde institutionelle og faglige grænser, især ved at fremme tværfaglig forskning. De vil ligeledes udgøre et enkelt og effektivt middel til at inddrage mindre gunstigt stillede regioner i EU og associerede kandidatlande i et internationalt anerkendt, europæisk forskningssamarbejde. Partnerne vil få en høj grad af selvstændighed og fleksibilitet med hensyn til nettenes praktiske drift. Et net vil typisk have en varighed på 4 år med tilknyttede stipendier på op til 3 år, herunder korte ophold.
- Marie Curie-værtsstipendier til forskeruddannelsens første trin — Disse stipendier vil være rettet mod højere lærestudier og forskningsinstitutioner, uddannelsescentre og virksomheder med henblik på at styrke deres uddannelsesmuligheder. Ordningen vil være rettet mod forskere, der befinder sig i de tidlige faser af deres faglige karriere. Den vil være fokuseret på erhvervelse af specifikke videnskabelige og teknologiske kompetencer inden for forskning samt af supplerende færdigheder. Værterne vil blive udvalgt på grundlag af deres speciale inden for forskningsuddannelse. De tilhørende stipendier vil give stipendiaterne mulighed for ophold i højst 3 år. Ordningen vil også blive brugt til at arbejde i retning af en mere koordineret fremgangsmåde med hensyn til uddannelse blandt de pågældende organisationer, navnlig mellem organisationer, der beskæftiger sig med internationale ph.d.-studier.
- Marie Curie-værtsstipendier til videnoverførsel — Disse stipendier vil være rettet mod europæiske organisationer (universiteter, forskningscentre, virksomheder osv.), der har brug for at udvikle nye kompetenceområder, samt mod at fremme udviklingen af forskningskapaciteten i mindre gunstigt stillede egne af EU og i associerede kandidatlande. Stipendierne til videnoverførsel vil give erfarne forskere mulighed for at gæste sådanne organisationer med henblik på overførsel af viden, forskningskompetence og teknologi. Stipendierne vil have en maksimal varighed på 2 år.

⁽¹⁾ Der er åbnet mulighed for tredjelandsforskere deltagelse og finansiering af deres deltagelse i alle værtsinitierede mobilitetsordninger (afsnit a) og i en af de individuelt initierede ordninger (afsnit b). I sådanne tilfælde vil der blive taget hensyn til eventuelle relevante arrangementer mellem Fællesskabet og de pågældende lande eller grupper af lande, og til de gældende deltagelses- og finansieringsregler for rammeprogrammet.

- Marie Curie-konferencer og -uddannelseskurser — Disse tiltag vil give unge forskere mulighed for at drage nytte af førende forskeres erfaringer. Der vil blive ydet støtte til specifikke uddannelsesaktiviteter (herunder virtuelle), som er fokuseret på særlige europæiske resultater og interesser. Der planlægges to kategorier af foranstaltninger: Den første vedrører støtte til en sammenhængende række af konferencer og/eller uddannelseskurser på højt niveau (sommeruniversiteter, laboratoriekurser osv.), der udbydes af en enkelt arrangør, og som dækker et eller flere specifikke temaer; den anden vedrører støtte til unge forskeres deltagelse i store konferencer, der er udvalgt på grund af deres særlige interesse for uddannelsen. Sådanne aktiviteter vil typisk strække sig over nogle dage, men kan udvides til et par uger, f.eks. når der er tale om sommeruniversiteter.

b) *Individuelt initierede tiltag*

Denne anden type af tiltag omfatter støtte til enkeltforskere med udgangspunkt i forskerens særlige behov for at supplere sin kompetence, og navnlig for at øge sin faglige bredde og sin kompetence inden for forskningsforvaltning på vejen mod faglig modenhed og uafhængighed. Den styrker også forbindelserne mellem forskere fra europæiske lande og fra tredjelande. Den omfatter en række ordninger, der er tilrettelagt ud fra forskerens geografiske oprindelse og bestemmelsessted. Disse ordninger vil være åbne for forskere med mindst 4 års forskningserfaring, eller forskere, der har en ph.d.-grad.

- Intraeuropæiske Marie Curie-stipendier — Disse stipendier vil give de mest lovende forskere fra EU og associerede lande mulighed for at uddanne sig gennem forskning i de europæiske organisationer, der passer bedst til deres individuelle behov. Ansøgningen skal indsendes af stipendiaten i samarbejde med værtsorganisationen. Emnet vil kunne vælges frit af forskeren i samarbejde med værten med henblik på at supplere eller udvide forskerens ekspertise. Disse stipendier vil have en varighed på 12 år.
- Internationale Marie Curie-rejsestipendier — Disse stipendier tildeles forskere fra EU og de associerede lande, som får mulighed for at arbejde på etablerede forskningscentre i tredjelande og dermed udvide deres internationale forskningserfaring. Ordningen kræver, at der indsendes et sammenhængende individuelt uddannelsesprogram, der omfatter en første fase i udlandet efterfulgt af en obligatorisk anden fase i Europa. Denne form for tilskud bør give mulighed for en tilstrækkelig lang uddannelsesperiode.
- Internationale Marie Curie-modtagelsesstipendier — Disse stipendier har til formål at tiltrække højt kvalificerede forskere fra tredjelande, som skal arbejde og gennemføre en forskeruddannelse i Europa med henblik på at udvikle et forskningssamarbejde mellem Europa og tredjelandene til gavn for begge parter. Er der tale om forskere fra de nye vækstøkonomier, overgangsøkonomier og udviklingslande, kan ordningen omfatte en mulighed for at hjælpe stipendiaterne med at vende tilbage til deres hjemlande.

c) *Fremme og anerkendelse af topkvalitet*

Denne tredje type af tiltag vil være fokuseret på at fremme og yde anerkendelse af fremragende kvalitet i europæisk forskning og derved styrke dens synlighed og tiltrækningsevne. De har til formål at støtte europæiske forskerhold, navnlig inden for nye og/eller fremvoksende forskningsområder og sætte fokus på europæiske forskeres personlige resultater med henblik på at støtte deres videre udvikling og internationale anerkendelse, samtidig med at man fremmer formidlingen af deres arbejde til gavn for det videnskabelige samfund.

- Marie Curie-ekspertiselegater — Formålet med disse legater er at yde støtte til oprettelse eller videreudvikling af europæiske forskerhold, der anses for at have mulighed for at nå et højt kvalitetsniveau, navnlig inden for banebrydende eller tværfaglige forskningsaktiviteter. Legatet dækker et tidsrum på op til fire år og vil blive tildelt på grundlag af et veldefineret forskningsprogram.
- Marie Curie-ekspertisepriser — Med disse forskningspriser skal der ydes offentlig anerkendelse af en særlig fremragende kvalitet, som er opnået af forskere, der tidligere har modtaget uddannelses- og mobilitetsstipendier fra Fællesskabet. Modtagerne kan foreslå sig selv eller blive foreslået af andre.
- Marie Curie-lærestole — Sådanne lærestole vil blive oprettet med henblik på at foretage udnævnelser på højest niveau, navnlig for at tiltrække forskere i verdensklasse og tilskynde dem til at genoptage deres karriere i Europa. Bevillingen vil normalt have en varighed på tre år. Denne ordning kan udvikles i samspil med værtsinitierede tiltag.

d) *Ordninger for hjemrejse og reintegration*

Marie Curie-hjemrejseløgater — Målgruppen for sådanne lögater er forskere fra EU og de associerede lande, der netop har afsluttet et Marie Curie-stipendium af mindst to års varighed. Det er et engangsbeløb, der udbetales som et legat og skal anvendes inden for et år efter Marie Curie-stipendiets udløb. Det tildeles stipendiaten på grundlag af et projekt, som vurderes på dets egen kvalitet. Ordningen vil også støtte forskerens faglige reintegration, fortrinsvis i dennes oprindelsesland eller region.

En tilsvarende ordning (som imidlertid dækker en reintegrationsperiode på op til to år) kommer til at gælde for europæiske forskere, der har udført forskning uden for Europa i mindst fem år, uanset om det har fået et Marie Curie-stipendium hertil eller ikke, og som ønsker at vende tilbage til Europa.

Samarbejde med medlemsstaterne og associerede lande

Aktiviteten »Menneskelige ressourcer og mobilitet« vil blive anvendt til at medfinansiere aktiviteter, der fremmer samarbejde og skaber synergi i forhold til og inden for programmer på nationalt og regionalt plan, hvor disse er sammenfaldende med de specifikke målsætninger for de ovenfor skitserede ordninger. Et sådant samarbejde vil blive etableret på grundlag af relevante fællesskabskriterier med henblik på at give alle forskere fra EU og de associerede lande reel adgang til disse initiativer, være et supplement til programmer på nationalt og regionalt plan, navnlig ved at give udenlandske forskere adgang til programmerne, og for at fremme både grænseoverskridende uddannelse af forskere og indførelsen af gensidigt anerkendte standarder for forskeruddannelser.

Der vil blive gennemført initiativer med henblik på at styrke samarbejdet med medlemsstaterne og de associerede stater om at levere »nærhedsstøtte« til forskere, hvilket udgør en central bestanddel af alle mobilitetsordninger for forskere, der flytter inden for eller vender tilbage til Europa. Dette kan navnlig ske gennem støtte til oprettelse af netværk mellem eksisterende og nye strukturer på nationalt eller regionalt plan med henblik på at yde praktisk bistand til udenlandske forskere i (juridiske, administrative, familiemæssige eller kulturelle) spørgsmål i forbindelse med deres mobilitet.

Et yderligere aspekt af dette samarbejde kan vedrøre en række opgaver i forbindelse med forvaltningen af aktiviteten — ud over de værtsinitierede tiltags øgede betydning. I denne forbindelse er det en forudsætning for, at alternative metoder til forvaltning og opfølgning af de individuelle stipendiekontrakter kan komme på tale, at der forudgående udarbejdes en entydig opgave- og ansvarsfordeling på grundlag af Fællesskabets finansieringsbestemmelser og regler, og at der gennemføres relevante costbenefitanalyser. Der vil blive indført en ordning for overvågning og optimering af forskeres mobilitet og af europæiske forskeres tilbagevenden, efter at de midlertidigt har været bosat uden for Europa. Den samme ordning skal også tjene til at overvåge mobiliteten for forskere fra ansøgerlandene med henblik på EU's udvidelse.

Internt samarbejde om rammeprogrammet

Aktiviteten »Menneskelige ressourcer og mobilitet« har til formål at yde støtte til forskeruddannelse og udvikling af forskningskompetence. Dette formål opfyldes sideløbende med aktiviteter i forbindelse med de udvalgte temaområder. Det udelukker ikke, at lignende elementer inddrages i andre aktiviteter inden for rammeprogrammet. Under aktiviteten menneskelige ressourcer og mobilitet ydes der støtte til indførelse af konsekvente kriterier vedrørende evaluering, udvælgelse og overvågning af sådanne tiltag samt til fremme af fælles fremgangsmåder for de forskellige aktiviteter med det formål at sikre sammenhængen, udvikle synergi, hvor dette er muligt, og sikre en ligelig fordeling i mænds og kvinders deltagelse.

4. **Forskningsinfrastruktur**

De europæiske forskerholds evne til at bevare en førerposition inden for alle områder af videnskab og teknologi afhænger af, at de har adgang til den mest avancerede infrastruktur. Betegnelsen »forskningsinfrastruktur« anvendes om faciliteter og ressourcer, der leverer væsentlige ydelser til forskersamfundet på både det akademiske og/eller det industrielle plan. Forskningsinfrastruktur kan være »etsteds« (en enkelt ressource på en enkelt lokalitet), »distribueret« (et net af distribuerede ressourcer, herunder infrastruktur baseret på en arkitektur af »Grid«-typen), eller »virtuelle« (tjenesten leveres elektronisk).

Det overordnede mål for denne aktivitet er at fremme udviklingen af et fintmasket forskningsinfrastrukturnet af højeste kvalitet og ydelse i Europa og sikre, at det anvendes optimalt i europæisk skala til dækning af de behov, som forskersamfundet giver udtryk for. Aktiviteten vil især sigte mod at:

- sikre, at europæiske forskere har adgang til den infrastruktur, de har brug for i deres forskningsarbejde, uanset infrastrukturens placering
- yde støtte til en europæisk udvikling af ny forskningsinfrastruktur, også på regionalt og tværregionalt plan, og til drift og forbedring af eksisterende infrastruktur, også i tilfælde, hvor der ikke findes passende faciliteter med verdensomspændende relevans i Europa.

Hvor det er relevant, vil støtten til forskningsinfrastruktur inden for dette program blive gennemført i sammenhæng med rammeprogrammets udvalgte forskningstemaer og med andre til rådighed stående støtteformer.

Der vil blive anvendt fem støtteordninger:

- Tværnational adgang. Formålet er at sponsorere nye muligheder for, at forskerhold (herunder individuelle forskere) kan få adgang til de store forskningsinfrastrukturfaciliteter, der passer bedst til deres arbejde. Fællesskabsfinansieringen vil dække de nødvendige driftsudgifter ved at give adgang til sådanne infrastrukturfaciliteter for forskerhold, der arbejder i andre medlemsstater og associerede lande end det land, hvor operatøren for en given facilitet har sit hjemsted.
- Integrationsaktiviteter. Formålet er at yde støtte til tilrådgivningsstillelse af tjenester af afgørende betydning for forskersamfundet på europæisk plan. Ud over tværnational adgang kan der blive tale om etablering og drift af samarbejdsnet samt gennemførelse af fælles forskningsprojekter, der hæver den pågældende infrastrukturens ydeevne. Gennem ordningen vil man også tilskynde til at lukke de huller, der kan begrænse mulighederne for at udnytte forskningsresultaterne i erhvervslivet, herunder i små og mellemstore virksomheder. Integrationsaktiviteterne vil blive udvalgt på grundlag af et omfattende, men fleksibelt videnskabeligt og teknologisk program på europæisk plan, der har til formål at sikre programmets levedygtighed på lang sigt. Ordningen kan gennemføres via integrerede infrastrukturinitiativer og koordinerende aktioner.
- Udbygning af kommunikationsnet. Formålet med denne ordning til støtte for eksisterende forskningsinfrastruktur er i samspil med det udvalgte forskningstema »informationssamfundsteknologi« at skabe et mere fintmasket net mellem beslægtede initiativer, navnlig gennem etablering af et kommunikationsnet med høj kapacitet og høj hastighed for alle forskere i Europa (GEANT), specifikke højtydende gridnet og prøvebænke (Grid) samt elektroniske publiceringstjenester.
- Projekteringsundersøgelser. Formålet er sag for sag at bidrage til feasibility-undersøgelser og tekniske forundersøgelser, der foretages i en eller flere medlemsstater eller associerede stater, med henblik på nye infrastrukturer med en tydelig europæisk dimension og relevans; herunder skal der tages hensyn til alle potentielle brugeres behov, og mulighederne for, at andre kilder, herunder EIB og strukturfondene, kan bidrage til finansieringen af denne infrastruktur skal udforskes systematisk.
- Opbygning af ny infrastruktur. Optimering af den europæiske infrastruktur ved begrænset støtte til udvikling af et begrænset antal projekter til ny infrastruktur kan komme på tale i behørigt begrundede tilfælde, hvis en sådan støtte kan få afgørende katalysatorvirkning med hensyn til europæisk nytteværdi. Støtten, der i rimeligt omfang bygger på medlemsstaternes holdning, kan eventuelt supplere de finansieringstilskud, som EIB eller strukturfondene yder til de pågældende infrastrukturfaciliteter.

Generelt vil finansieringen af ny eller moderniseret infrastruktur være begrænset til det minimum, der er nødvendigt for at sætte aktiviteten i gang; størstedelen af anlægs- og driftsudgifterne samt infrastrukturens levedygtighed på længere sigt skal finansieres af nationale og/eller andre kilder. En sådan finansiering vil kun blive stillet til rådighed på grundlag af detaljeret dokumentation for europæisk nytteværdi med inddragelse af de videnskabelige, juridiske og finansielle dimensioner af det foreslåede projekt. Bredbåndskommunikationsnet, som er yderst relevante for de politiske mål, der er opstillet for det europæiske forskningsrum og Europe-initiativet, bør også anvendes som redskab til at forbedre det videnskabelige samarbejde med tredjelande.

Støtte til forskningsinfrastruktur under dette program skal, hvor det er relevant, tage hensyn til eksisterende eller fremtidige mekanismer for en europæisk forskningsinfrastruktur i Europa (f.eks. de nationale forsknings- og uddannelsesnet — NRENS (National Research and Education Networks) og det europæiske strategiforum for forskningsinfrastrukturer) og til videnskabelig rådgivning fra eksisterende europæiske og internationale organisationer (f.eks. European Science Foundation — ESF). Ledsageforanstaltninger under dette program kan i givet fald anvendes til at understøtte disse mekanismer.

5. Videnskab og samfund

I vore dage og i endnu højere grad i morgendagens videnbaserede samfund er videnskab og teknologi allestedsnærværende i både økonomien og hverdagen. Hvis det fulde videnskabelige og teknologiske potentiale skal udnyttes til at sikre en stadig bedre livskvalitet — i bredeste forstand — for Europas borgere, bliver der behov for nye relationer og en mere produktiv dialog mellem det videnskabelige samfund, erhvervslivet, politiske beslutningstagere og samfundet som helhed, ligesom der bliver behov for forskernes kritiske tænke måde og for, at forskerne er lydhøre over for samfundsproblemer.

En sådan dialog må ikke indskrænkes til kun at omfatte EU. Den skal være international og tage skyldigt hensyn til den kommende udvidelse og den globale sammenhæng. I betragtning af den lange række af problemer og samspil, der ligger i forholdet mellem videnskab og teknologi på den ene side og samfundet som helhed på den anden, må den type overvejelser anstilles inden for alle aktivitetsområder under rammeprogrammet. Aktivitetens formål er at udvikle strukturelle forbindelser mellem de berørte institutioner og aktiviteter og skabe et centralt fokus, hvor der i kraft af fælles referencerammer og ved udvikling af egnede redskaber og metoder kan udstikkes retningslinjer for aktiviteter på dette felt under andre dele af rammeprogrammet.

Den vil blive gennemført ved hjælp af netværk, benchmarking, udveksling af bedste praksis, udvikling og fremme af metodebevidstheden, undersøgelser og sammenføring af nationale indsats. Der bør også skabes relevant synergi i forbindelse med gennemførelsen af handlingsplanen for videnskab og samfund. I særlige tilfælde vil der blive ydet støtte til dedikeret forskning.

a) *Overvindelse af kløften mellem videnskab og samfund*

Målet er at foretage en systematisk undersøgelse af de forskellige elementer i »videnskab og styreformer« for at skabe betingelser, der gør, at politiske beslutninger kan opfylde samfundets behov mere effektivt, få et solidere videnskabeligt fundament og samtidig tage hensyn til civilsamfundets ønsker. Det forudsætter:

- at man overvejer, hvilke dialogprocesser der effektivt kan behandle nye videnskabelige og teknologiske spørgsmål, som i sidste ende har følger for tilrettelæggelsen af fremtidige politikker,
- at man udvikler hensigtsmæssige værktøjer til udarbejdelse af videnskabelige referencer og kanalisering af videnskabelig rådgivning til politikerne,
- og at man udstyrer politikerne med egnede redskaber til at vurdere og forvalte videnskabelig usikkerhed, risici og forsigtighed.
- Videnskab og styreformer: analyse af og støtte til bedste praksis; udvikling af nye høringsmekanismer (som f.eks. borgerfora) for at fremme en mere produktiv inddragelse af civilsamfundet og relevante interessenter i udformningen og gennemførelsen af politikker, herunder formidling af videnskabelige resultater, der er nødvendige for beslutningsprocessen, i en form, der er umiddelbart forståelig for civilsamfundet og andre interessenter; overvågning af, hvordan de politiske beslutningsprocesser fungerer, for at evaluere samspillet mellem eksperter, erhvervsliv, civilsamfund og politikere.
- Videnskabelige rådgivnings- og referencesystemer: udveksling af erfaring og god praksis; overvågning af udarbejdelsen af videnskabelig rådgivning på verdensplan og af, hvordan denne rådgivning stilles til rådighed som grundlag for beslutningsprocessen; udvikling af nye og bedre metoder til pålidelige og anerkendte referencesystemer; sikring af, at blandt andet det europæiske organ for forskningsrådgivning og dets underudvalg fungerer smidigt og udnyttes effektivt til at levere videnskabelig rådgivning om udbygningen af det europæiske forskningsrum.

b) *Ansvarsbevidst forskning og anvendelse af videnskab og teknologi*

Formålet er at sikre, at de hastige fremskridt inden for videnskaben sker i overensstemmelse med grundlæggende etiske principper. Aktiviteterne skal fremme »ansvarsbevidst forskning« i Europa, hvor kravene om frihed til at forske i højere grad forliges med det sociale og miljømæssige ansvar for udvikling og anvendelse af videnskab og teknologi. De skal derudover — til støtte for nationale og internationale politiske beslutningstagere og andre interesserede grupper — fremme offentlig debat, overvågning og tidlig varsling om etiske og sociale problemer og risici, der følger af nye udviklinger på den teknologiske front.

- Etik: netsamarbejde mellem eksisterende etiske instanser og aktiviteter i Europa og fremme af debatten om etik i forskningen sammen med andre regioner i den globale sammenhæng; oplysnings- og uddannelsesaktiviteter om etik; samordning og udvikling af adfærdskodekser for forskning og teknologiudvikling; forskning i etik i forhold til videnskab, teknologiudvikling og anvendelser heraf, f.eks. på områderne informationsfund, nanoteknologi, humangenetik og biomedicin samt fødevareteknologi.
- Usikkerhed, risiko og anvendelse af forsigtighedsprincippet: analyse og underbygning af bedste praksis for anvendelse af forsigtighedsprincippet på forskellige områder i den politiske beslutningsproces og ved vurdering, forvaltning og formidling af oplysninger om usikkerhed og risiko.

c) *Intensivering af dialogen mellem videnskab og samfund; kvinder og videnskab*

En ansvarsbevidst udvikling inden for videnskab og teknologi forudsætter ikke blot en løbende dialog mellem de relevante interessenter, men også en stærkere bevidsthed i befolkningen om videnskabelige og teknologiske fremskridt og disses mulige følger samt en bredere forståelse af videnskabs- og innovationskulturen. Der findes også et særligt behov for at stimulere de unges interesse for videnskab, gøre en videnskabelig løbebane mere attraktiv og gøre fremskridt i retning af at skabe lige muligheder for begge køn inden for forskningen, hvilket ligeledes vil forbedre de menneskelige ressourcer og højne kvaliteten i europæisk forskning.

- Forståelse og tillid i befolkningen: støtte til bevidsthedsskabende arrangementer og til øget anerkendelse af præstationerne i europæisk forskning; analyse af, hvilke faktorer der påvirker den offentlige mening, herunder mediernes og videnskabsformidlernes rolle; udvikling af nye metoder til at øge befolkningens bevidsthed og viden; tilskyndelse til omfattende debatter mellem »interessenter« med deltagelse af alle relevante interessenter og stimulering af bevidstheden om innovation i samfundet.
- Unges interesse for en videnskabelig løbebane: initiativer, der skal få den unge generation til at deltage i debatten om videnskab og teknologi og disse faktorer samfundsmæssige virkninger samt øge bevidstheden blandt unge om videnskabelige og tekniske forhold (for eksempel gennem praktisk uddannelse for studerende og skolesamarbejde; støtte til udvikling af en bedre tilgang til videnskab for piger og drenge inden for og uden for det formelle uddannelsessystem og til indsats for at skabe øget forståelse for det forholdsmæssigt attraktive ved at vælge en videnskabelig løbebane og de sociale aspekter af en sådan.
- Kvinder og videnskab: tiltag, der skal stimulere den politiske debat på nationalt og regionalt plan med henblik på at mobilisere kvindelige forskere og fremme den private sektors deltagelse; forbedring af overvågningssystemet for ligestilling og tilhørende aktiviteter i hele rammeprogrammet; specifikke tiltag med det formål at skabe bedre forståelse af ligestillingsproblematikken inden for videnskaben.

BILAG II

VEJLEDENE FORDELING AF DET BELØB, DER SKØNNES NØDVENDIGT TIL GENNEMFØRELSE AF SÆRPROGRAMMET

Aktivitetstyper	Beløb (mio. EUR)
Forskning og innovation	290
Menneskelige ressourcer	1 580
Forskningsinfrastruktur	655 (¹)
Videnskab og samfund	80
I alt	2 605

(¹) Herunder op til 200 mio. EUR til videreudvikling af GEANT og GRID.

BILAG III

MIDLER TIL GENNEMFØRELSE AF PROGRAMMET

I overensstemmelse med afgørelse nr. 1513/2002/EF og deltagelsesreglerne og reglerne for formidling kan Kommissionen på hele det videnskabelige og teknologiske felt anvende følgende midler til gennemførelse af særprogrammet:

- Specifikke målrettede innovationsprojekter, der gennemføres på området »Forskning og innovation«. Sådanne projekter tager sigte på at afprøve, validere og formidle nye innovationskoncepter og -metoder på europæisk plan.
- Specifikke målrettede forskningsprojekter, der gennemføres på området »Videnskab og samfund«. Sådanne projekter målrettes præcist og udformes, hvis det er relevant for dette tema, på en af følgende to måder, som også kan kombineres:
  - a) Projekter for forskning og teknologiudvikling, der tager sigte på opnåelse af ny viden enten med det formål i væsentlig grad at forbedre produkter, processer eller tjenesteydelser eller frembringe nye, eller for at opfylde andre samfundsbehov og fællesskabspolitiske behov.
  - b) Demonstrationsprojekter, hvis formål er at påvise levedygtigheden af nye teknologier, der frembyder en potentiel økonomisk fordel, men ikke kan markedsføres umiddelbart.
- Integrerede infrastrukturinitiativer, der gennemføres på området »Forskningsinfrastruktur«. Sådanne initiativer samler i et enkelt tiltag en række aktiviteter, der er væsentlige for at styrke og udvikle forskningsinfrastrukturen, så den kan levere tjenesteydelser i europæisk skala. Til dette formål kombinerer de netsamarbejdsaktiviteter med en støtteaktivitet (f.eks. vedrørende tværnational adgang) eller med forskning, der er en forudsætning for at forbedre infrastrukturens ydeevne; tilskud til investering i ny infrastruktur ydes dog ikke ad denne vej, men kun under specifikke støtteaktioner. Initiativerne omfatter også formidling af viden til potentielle brugere, herunder også erhvervslivet og ikke mindst små og mellemstore virksomheder.
- Aktioner til fremme og udvikling af menneskelige ressourcer og mobilitet, der gennemføres på området »Menneskelige ressourcer og mobilitet«. Disse tiltag rettes mod uddannelse, ekspertiseudvikling og vidensoverførsel. De omfatter tilskud til aktiviteter, der gennemføres af fysiske personer, af værtsstrukturer, herunder uddannelsesnet, og også af europæiske forskerhold.
- Koordinerende aktioner, der gennemføres på alle programmets områder. Disse aktioner har til formål at tilskynde til og støtte samordnede initiativer fra forskellige aktører inden for forskning og innovation med det sigte at forbedre integrationen. De omfatter en række aktiviteter som tilrettelæggelse af konferencer og møder, gennemførelse af undersøgelser, udveksling af personale, udveksling og formidling af god praksis, opbygning af informationssystemer og nedsættelse af ekspertgrupper; de kan efter behov også omfatte støtte til forberedelse, tilrettelæggelse og forvaltning af forbundne eller fælles initiativer.
- Specifikke støtteaktioner, der gennemføres på alle programmets områder. Disse aktioner supplerer gennemførelsen af rammeprogrammet og kan også bruges som bidrag til at forberede nye aktiviteter under Fællesskabets politik for forskning og teknologiudvikling, herunder tilsyn og evaluering. Navnlige kan der være tale om konferencer, seminarer, undersøgelser og analyser, videnskabelige priser og konkurrencer på højt niveau, arbejds- og ekspertgrupper, driftsstøtte og formidlings-, informations- og kommunikationsvirksomhed, som eventuelt kan kombineres, alt efter tilfældet. De kan også omfatte aktiviteter til støtte for forskningsinfrastruktur, f.eks. i forbindelse med tværnational adgang eller forberedende teknisk arbejde (bl.a. gennemførlighedsundersøgelser) samt udvikling af ny infrastruktur.

Kommissionen evaluerer forslagene efter de kriterier, der er fastlagt i ovennævnte retsakter.

Fællesskabet vil yde tilskud efter reglerne i ovennævnte retsakter og under iagttagelse af EF-reglerne for statsstøtte til forskning. I nogle tilfælde kan der, hvis projektet har fået bevilget den højeste tilladte sats for samfinansiering under rammeprogrammet eller et samlet tilskud, ydes et supplerende tilskud fra strukturfondene i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 1260/99 af 21. juni 1999 om vedtagelse af generelle bestemmelser for strukturfondene ⁽¹⁾.

Hvis enheder fra kandidatlandene deltager, kan der ydes et supplerende tilskud fra førtiltrædelsesinstrumenterne på tilsvarende betingelser. Deltager der organisationer fra Middelhavs- eller udviklingslandene, kan det overvejes at yde et bidrag fra Meda-programmet og fra de finansielle instrumenter under Fællesskabets udviklingsbistand.

Tiltag i henhold til traktatens artikel 169 og 171, som fører frem mod de videnskabelige og teknologiske mål i bilag I, til denne beslutning, kan få støtte fra særprogrammet i henhold til bestemmelser vedtaget efter traktatens artikel 172. Ved gennemførelsen af programmet kan Kommissionen benytte sig af organisationer for faglig bistand.

⁽¹⁾ EFT L 161 af 26.6.1999, s. 1.